

Atipični davčni zavezanec

Atipični davčni zavezanec se prikladi Finančni upravi Republike Slovenije v primeru, ko gre za poslovanje s tujino in gre za netipično obračunavanje davka na dodano vrednost (v nadaljevanju: DDV).

Po doloabi Zakona o davku na dodano vrednost (v nadaljevanju: ZDDV-1) je **davčni zavezanec** (v nadaljevanju: zavezanec) vsaka oseba, ki kjerkoli neodvisno opravlja katerokoli ekonomsko dejavnost¹. Pojem zavezanca zajema vse osebe, fizične, pravne, osebe javnega in zasebnega prava in tudi subjekte, ki nimajo pravne osebnosti. Zavezanec je lahko tudi oseba, ki nima sedeža svoje dejavnosti, poslovne enote ali stalnega prebivališča v Sloveniji, a kljub temu na območju Slovenije opravlja svojo ekonomsko dejavnost.

Zavezanec se mora identificirati za namen DDV, če v zadnjih 12 mesecih preseže ali utemeljeno pričakuje, da bo presegel 50.000€ obdavčljivega prometa. Upošteva se obdobje zadnjih 12 mesecev in ni pomembno, če je zavezanec v teh 12 mesecih prenehal in ponovno pričel opravljati dejavnost. To velja tudi za atipične davčne zavezance.

Zavezanec lahko prostovoljno vstopi v sistem DDV, vendar mora v tem primeru v sistemu ostati najmanj 60 mesecev (5 let). To stori lahko preko eDavkov z obrazcem DDV-P2.

Atipični davčni zavezanec je zavezanec za DDV, ki ima veljavno identifikacijsko številko za DDV², vendar je identificiran za namene DDV zgolj za pridobitev blaga znotraj Evropske Unije in za čezmejno opravljanje storitev ali za opravljanje občasnega mednarodnega prevoza potnikov.

Pri poslovanju v Sloveniji DDV ne obračunava, razen, če preseže 50.000€ obdavčljivega prometa v Sloveniji. Če preseže ta znesek se pri poslovanju s tujino nič ne spremeni, pri poslovanju v Sloveniji pa se, in sicer je zavezan k obračunu DDV za poslovanje v Sloveniji. V tem primeru pridobi zavezanec tudi pravico do odbitka vstopnega DDV³ (ki ga drugače nima) in je zavezan k poročanju vseh transakcij.

Poslovni subjekt lahko postane atipični davčni zavezanec v naslednjih primerih:

- ko opravlja storitve davčnemu zavezancu, ki je iz Evropske Unije;
- če prejema storitev od drugega davčnega zavezanca, ki je iz Evropske Unije (ki tudi mora imeti ID številko za DDV);

¹ Ekonomska dejavnost se nanaša na vsako proizvodno, predelovalno, trgovsko in storitveno dejavnost, vključno z rudarsko, kmetijsko in poklicno dejavnostjo.

² Za namene pridobitev blaga znotraj Evropske Unije in za namene čezmejnega opravljanja storitev, je ID označen s črko »P«, za opravljanje občasnega mednarodnega prevoza potnikov pa s črko »O«.

³ Izstopni DDV: ko podjetje kupuje od drugih podjetij blago in storitve za izvajanje svojih aktivnosti in zato plača prodajnemu podjetju DDV. Vstopni DDV: ko podjetje prodaja blago ali storitve kupcem, pri čemer na svojo končno ceno zaračuna tudi DDV. Do odbitka DDV je zavezanec upravičen, ko ima obveznosti obračuna DDV. DDV si lahko odbije v davčnem obdobju, ko je prejel blago oziroma mu je bila opravljena storitev, če razpolaga z računom oziroma carinsko deklaracijo za uvoženo blago.

- če ima nabave iz Evropske Unije v tekočem koledarskem letu večje od 10.000 EUR (identifikacijsko številko je potrebno pridobiti pred pridobitvijo blaga, ki bi presejal mejo 10.000 EUR).

Atipični davčni zavezanec ima obveznosti do Finančne uprave Republike Slovenije. Mesečno mora mesečno predložiti **rekapitulacijsko poročilo** (RP-O). Poročati je potrebno samo za opravljene storitve v drugo državo članico, za storitve opravljene zavezancu iz Slovenije pa ni potrebno. Poročilo mora predložiti do 20. dne naslednjega meseca po poteku davčnega obdobja za koledarski mesec, v katerem je opravil zadevne dobave, ali v katerem mora izvršiti popravek za pretekla obdobja poročanja. Predloži se preko e-Davkov.

Zavezanec mora mesečno oddati tudi **obračun DDV-O** do zadnjega delovnega dne naslednjega meseca po poteku davčnega obdobja, z izjemo, če opravlja transakcije znotraj Evropske Unije, in je dolžan predložiti tudi rekapitulacijsko poročilo. Takrat Obračun DDV-O predloži do 20. dne naslednjega meseca po poteku davčnega obdobja. Posreduje se preko eDavkov.

Atipični davčni zavezanec mora za opravljene storitve v drugo državo izstaviti račun brez obračunanega slovenskega DDV. Navede slovenski ID za DDV, ki ga uporablja zgolj za poslovanje s tujino in ID številko DDV prejemnika oziroma kupca v drugi državi članici Evropske Unije. Na račun navede klavzulo iz katere je razvidno, da gre za obrnjeno davčno obveznost oziroma, da v skladu s prvim odstavkom 25. člena ZDDV-1 DDV ne obračunava.

Omeniti je potrebno tudi sankcije v primeru različnih kršitev. V koliko zavezanec ne predloži rekapitulacijsko poročilo, ga ne predloži v predpisanem roku na predpisan način ali v predloženem poročilu navede nepopolne, nepravilne ali neresnične podatke, se pravna oseba kaznuje z globo od 4.000 do 75.000€. Če se pravna oseba po zakonu, ki ureja gospodarske družbe, šteje za srednjo ali veliko gospodarsko družbo, pa z globo od 10.000 do 125.000€. Z globo od 3.000 do 50.000€ se kaznuje samostojnega podjetnika posameznika ali posameznika, ki samostojno opravlja dejavnost. Z globo od 1.000 do 10.000€ se kaznuje odgovorna oseba pravne osebe. V kolikor se pravna oseba po zakonu, ki ureja gospodarske družbe, šteje za srednjo ali veliko gospodarsko družbo, pa se odgovorna oseba pravne osebe kaznuje z globo od 1.200 do 10.000€. Z globo v višini od 800 do 10.000€ se kaznuje odgovorna oseba samostojnega podjetnika posameznika ali odgovorna oseba posameznika, ki samostojno opravlja dejavnost. Z globo od 400 do 5.000€ se kaznuje posameznik.

Za konec bi poudarili ključne elemente atipičnega davčnega zavezanca. Atipični davčni zavezanec uporablja ID za DDV samo v primeru opravljanja storitev davčnim zavezancem v drugo državo. Za namene drugih transakcij ni zavezanec za namene DDV, zato ga ne obračunava, prav tako nima pravice do odbitka vstopnega DDV. Za opravljene storitve v drugo državo je dolžan izstaviti račun brez obračunanega slovenskega DDV, na katerem navede klavzulo, da gre za obrnjeno davčno obveznost. Po pridobitvi DDV ID je obvezno mesečno poročanje o opravljenih storitvah v drugo državo članico, in sicer rekapitulacijsko poročilo in obrazec DDV-O. V kolikor atipični davčni zavezanec preseže prag 50.000€, se mora registrirati kot tipični davčni zavezanec.

Novo mesto, 24. 4. 2020

dr. Marijeta Kobetič
SPOT Svetovanje JV Slovenija

VIRI:

- <https://www.pravnisos.si/>
- <https://www.racunovodja.com/>
- <https://data.si/blog/2019/12/21/atipicni-davcni-zavezanci-obracunavanje-ddv/>
- <https://www.findinfo.si/>
- https://edavki.durs.si/EdavkiPortal/OpenPortal/CommonPages/Opdynp/PageD.aspx?category=rekapitulacijsko_porcilo_podjetja
- https://edavki.durs.si/EdavkiPortal/OpenPortal/CommonPages/Opdynp/PageD.aspx?category=obracun_ddv_preb